

Norge og De forente nasjoner

Taler

Trygve Lie

Dato

18 januar 1946

Sted

BBC radio, London

- 1 Det er med underlige følelser at jeg i dag igjen taler til Norge fra Bush House i London. Jeg tenker tilbake på de mange gangene under Norges fem lange okkupasjonsår da jeg i kveldenes mulm og mørke under flyalarm og med salutt fra alle antiluftkanoner søkte å finne veien ned til BBC for å tale til mine
- 5 landsmenn. Da gikk alltid tankene hjem til dem som med fare for livet lyttet til det som ble sagt og som skulle spre det videre.

Marerittet er heldigvis over. Nå kan det finne sted en fri meningsutveksling mellom selvstendige og uavhengige nordmenn, enten de er ute eller hjemme.

10

- Både under og etter krigen, i Stortinget og utenfor Stortinget, har jeg hatt høve til å fremholde at Norge ikke lenger kunne finne noen sikkerhet i den gamle nøytralitetspolitikken. Derfor er det av så vital betydning for vårt land at De forente nasjoners organisasjon kan bli en levende realitet, et effektivt instrument
- 15 for å utjevne motsetninger og løse konflikter på en fredelig måte. Derfor er vi norske delegater ikke kommet til London for å sitte som passive tilskuere. Vi er kommet hit for å bidra det vi kan til at De forente nasjoners første generalforsamling når frem til positive resultater.

- 20 Vi har alltid vært klar over og enige om at det medfører forpliktelser å være med i en internasjonal sikkerhetsorganisasjon. Nettopp fordi det betyr så meget for Norge at De forente nasjoners organisasjon blir en realitet, er det en glede for meg å kunne slå fast at vi har grunn til å være tilfreds med utviklingen hittil. Det er klart at det er delte meninger og motsatte oppfatninger når representanter for
- 25 51 nasjoner møtes. Men en får et fullstendig skjevt bilde om en bare hefter seg ved det som det er strid om, og ikke ser det som man er enige om.

Efter nå å ha fulgt den første ukes forhandlinger og vært i konflikt [sic] med de aller fleste delegasjoner, er det mitt inntrykk at en over alt, hos stormaktene som

de mindre stater, møter en ærlig vilje til å legge et solid grunnlag for at De forente nasjoner kan bli en effektiv og handlekraftig internasjonal organisasjon. Det er et bevis på den ærlige viljen at alle lojalt har bøyet seg for de beslutninger som er truffet og de valg som er foretatt, og at samarbeidet foregår på beste måte.

35

I det norske innlegget i generaldebatten pekte jeg på et punkt som har spillet og alltid må spille en betydelig rolle i norsk utenrikspolitikk, nemlig at De forente nasjoners organisasjon og all mellomfolkelig virksomhet står og faller med at stormaktene kan finne frem til et godt og tillitsfullt samarbeide. Det stiller, som jeg søkte å fremheve i mitt innlegg, stormaktene overfor et meget stort ansvar. Men det gjør det samtidig til en plikt for de små nasjoner å føre en slik utenrikspolitikk og opptre slik i internasjonale spørsmål at deres opptreden bidrar til å fremme samarbeidet.

45

Både det som jeg her har nevnt, og tanken på at Norge skal opptre uavhengig i forhold til de forskjellige makter og arbeide for det som vi mener er riktig, og bare dét, har vært bestemmende for den linje den norske delegasjon har fulgt på generalforsamlingen. Og når alt kommer til alt, er det dét faktum at Norge er uavhengig, og ikke er bundet til noen bestemt gruppering, som er årsaken til at vårt land har kommet slik i forgrunnen. Vi i den norske delegasjon har ikke på noen måte søkt å spille noen rolle. Men på grunn av Norges innsats under krigen, hjemme og ute, og også på grunn av vår utenrikspolitikk, som efter at Norge ble fritt har hatt støtte av alle, uansett politisk parti, har Norge, meget mot delegasjonens ønske og vilje, fått slik publisitet at det ofte kan være nesten sjenerende for de enkelte medlemmer av Norges delegasjon i London.

50

55

Men det er ikke riktig, når det i norske og utenlandske aviser er blitt hevdet at Norges trekkes inn i en bestemt gruppering eller risikerer å bli en kasteball for stormaktene. Det var amerikanerne som lenge før generalforsamlingen gikk inn for at Norge skulle få presidentplassen. De fikk støtte av Sovjetsamveldet. Efter min ankomst til London fikk jeg vite at den belgiske utenriksminister Spaaks kandidatur ikke var trukket tilbake. Jeg meddelte da amerikanerne at jeg nødvendig ville være kandidat, fordi jeg var av den oppfatning at det ville være det beste for De forente nasjoner og for samarbeidet å samle seg om én kandidat. Den sovjetrussiske delegasjon erklærte imidlertid at den under enhver omstendighet ville forslå Norge for presidentplassen. Da det samtidig ble sagt at dette skjedde i forståelse med amerikanerne, var delegasjonen samstemt om at under disse

60

65

70 omstendigheter ville det være uriktig å nekte å motta valg. Delegasjonen og mitt
resonnement var omtrent følgende: Når vi ser landets skjebne knyttet til De
forente nasjoner, må vi som en medlemsstat også ta de forpliktelser som følger
med dette, og ikke unnså oss for å påta oss en oppgave selv om den kan være
personlig kjedelig og vanskelig. Dernest må Norge alltid i sin egen interesse søke
75 å ha gode forhold til alle stormakter. En nektelse av å motta valg som president
ville lett kunne bli misforstått av Sovjetsamveldet og Amerika, og vi kunne bli
tillagt motiver for vår nektelse som landet vårt ikke ville vært tjent med.

Om vår opptreden er blitt misforstått, eller utlagt på en etter min mening
80 uriktig måte, så er i alle fall Norges holdning ikke blitt misforstått her på
generalforsamlingen.

I denne sammenheng vil jeg gjerne tilføye at det i den norske delegasjon den hele
tid har vært fullstendig enighet om den linje eller de standpunkter som har vært
85 inntatt. Dette sier ikke så lite, så allsidig som den norske delegasjon er
sammensatt. Dessuten har flere av medlemmene, som ambassadør Erik Colban,
odelstingspresident Hambro, professor Worm-Müller, redaktør Finn Moe,
direktør Finn Dahl, forretningsfører Konrad Nordahl og høyesterettsdommer
Terje Wold, for å nevne noen enkelte, en lang internasjonal erfaring fra mange
90 internasjonale kongresser og konferanser.

Norge ble også forslått som medlem av Sikkerhetsrådet. Det er De forente
nasjoners viktigste organ. Og nettopp her gjelder det at sammensetningen skjer,
som det heter i De forente nasjoners pakt, under hensyntagen til en rettferdig
95 geografisk fordeling. Norge ville i tilfelle fått Vest-Europas plass. De norske
delegasjon fant at det ikke ville være riktig, og jeg erklærte derfor at Norge ikke
var kandidat, og at vi ville stemme på Nederland.

På denne måten har den norske delegasjon hele tiden understreket at Norge
100 velger den linje som det mener tjener samarbeidet og organisasjonen best. At det
bare har styrket vår stilling på generalforsamlingen, fremgår av det faktum, at
Norge ble valgt inn i Det økonomiske og sosiale råd med det høyeste
stemmetall, 49 stemmer. Det er da også her at vi, som et sosialt foregangsland,
kan gjøre vår største innsats. Det er stormaktene, som i kraft av sine ressurser og
105 sin styrke må løse konflikter som kan føre til krig, mens de mindre stater kan
gjøre sin innsats ved å legge de internasjonale økonomiske forhold slik til rette at
sjansen for internasjonale motsetninger blir mindre.

110 Generalforsamlingen kommer nå til å ta fatt på komitéarbeidet. Og her vil vår
delegasjons medlemmer på et stort arbeidsfelt ha mange arbeidsoppgaver foran
seg. Men jeg vil gjerne gjenta at begynnelsen har vært god fordi alle delegasjoner
har lagt godviljen til. Når Norge har henledet oppmerksomheten på seg mer enn
115 tidligere på mange år, skyldes dette, for det første, det norske folks krigsinnsats,
og dernest at Norge er kjent som en demokratisk, fredelig nasjon som vil leve i
fred og forståelse med alle andre nasjoner.

Kilde

NRK.no - "Stemmer fra arkivet".

120

Emner

FN, Radiotale, Utenrikspolitikk

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/norge-og-de-forente-nasjoner>

125

130

135

140

145